

ADHD WYZWANIE SPOŁECZNE CZY NEGACJA?

Spotkanie trzecie ☺

- Niefarmakologicznie i systemowo
o ADHD -

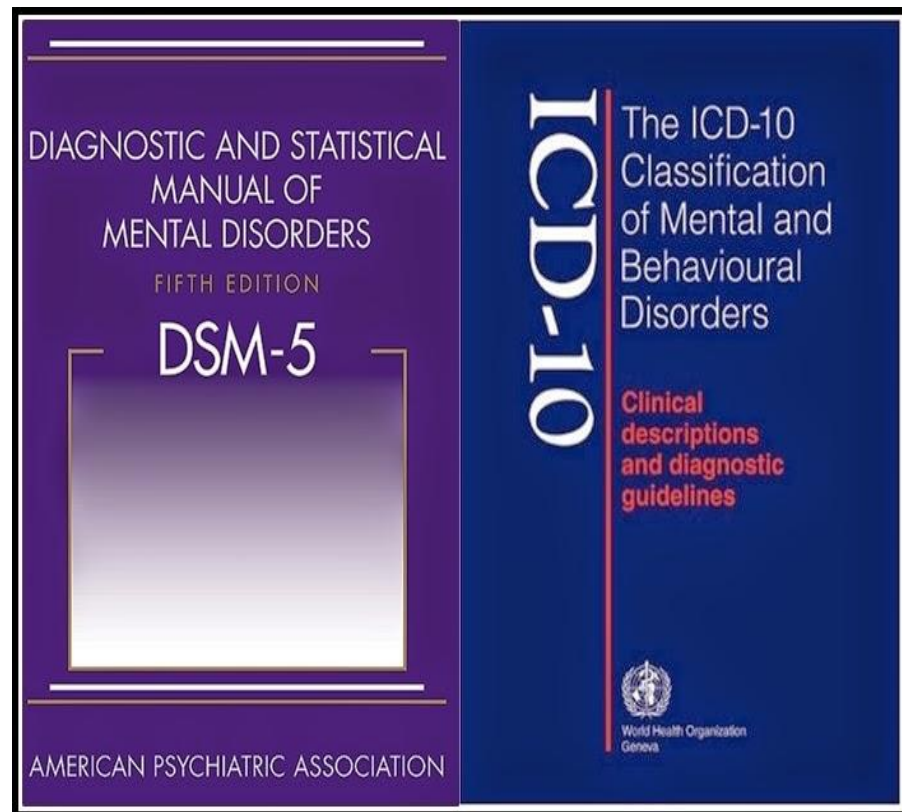
mgr inż. Tamara Olszewska
Psychopedagog

Przewodnicząca Koła Pomocy Dzieciom z ADHD TPD w Szczecinie
Kierownik Specjalistycznej Placówki Wsparcia Dziennego Dla Dzieci
i Młodzieży z ADHD TPD ZOR

ZESPÓŁ
NADPOBUDLIWOŚCI
PSYCHORUCHOWEJ
Z ZABURZENIAMI
KONCENTRACJI
UWAGI

ZABURZENIA
HIPERKINETYCZNY
F.90

ADHD – DWA TYPY OBJAWÓW

PIERWOTNE:

- Nadruchliwość;
- Nadmierna impulsywność;
- Zaburzenia uwagi

WTÓRNE (rozwijające się przez całe życie) = POWIKŁANIA

- niska samoocena,
- nuda i frustracja na lekcjach,
- wejście w rolę klasowego błazna bądź kozła ofiarnego,
- lęk przed poznawaniem nowych rzeczy,
- nieudane kontakty z rówieśnikami,
- nieudane kontakty z rówieśnikami,
- depresja,
- skłonność do uzależnień,
- kradzieże lub nawet agresja z powodu rosnącej frustracji,
- kłopoty z prawem.

Dziecko z ADHD w szkole musi nauczyć się radzić sobie ze swoją impulsywnością, zaburzeniami koncentracji uwagi, nadruchliwością, ale także częściej niż inne dzieci ma kłopoty z powodu:

- zaburzeń zachowania,
- zaburzeń pamięci,
- zaburzeń językowych,
- dysleksji, dysgrafii i dyskalkulii,
- zaburzeń sprawności motorycznej,
- zaburzeń integracji.

ZASADY LECZENIA

- ADHD jako rozpoznanie medyczne i psychologiczne wymaga leczenia;
- W przypadku ADHD postępowanie lekarza czy psychologa musi być podobne jak w przypadku wielu innych problemów zdrowotnych;
- Potrzebujemy stosować te metody leczenia czy psychoterapii, które w badaniach naukowych swoją skuteczność;
- W innym wypadku nasze postępowanie może przypominać lekarza, który zapalenie płuc leczy intensywnymi ćwiczeniami fizycznymi.

KORZYŚCI Z PROPONOWANYCH METOD LECZENIA

FARMAKOTERAPIA

- Uznawana za podstawową metodę leczenia według wytycznych amerykańskich;
- W Europie uznaje się, że powinna być stosowana jako element kompleksowego leczenia, czyli z różnymi formami psychoterapii;
- Zgodnie z wynikami badań finansowanymi przez rząd USA, że bez stosowania leków trudno uzyskać poprawę w funkcjonowaniu dzieci z bardzo ciężkim ADHD lub obecnością powikłań;
- Jest to jedyna metoda, która rzeczywiście może zmniejszyć nasilenie objawów zaburzeń koncentracji, nadruchliwości czy nadmiernej impulsywności.

KORZYŚCI Z PROPONOWANYCH METOD LECZENIA

TERAPIA DLA DZIECKA

- Socjoterapia (uczenie umiejętności społecznych) może pomóc dzieciom, u których zauważymy złe relacje z rówieśnikami;
- Trening zastępowania agresji może pomóc dzieciom u których występują wybuchy złości lub słabo radzą sobie z prowokacją rówieśników;
- Terapia pedagogiczna - wyrównuje deficyty umiejętności szkolnych;
- Psychoterapia poznawczo – behawioralna lub interpersonalna może pomóc nastolatkom z niską samoocena, depresją, brakiem motywacji.

KORZYŚCI Z PROPONOWANYCH METOD LECZENIA *PSYCHOEDUKACJA*

- Bez gruntownej wiedzy rodziców i opiekunów trudno mówić o właściwej opiece nad osobą z ADHD;
- Dzięki niej możemy odróżniać objawy od trudnych zachowań, nauczyć się akceptować niezależne od woli dziecka trudności i stać się jego adwokatem w sytuacjach, gdy otoczenie próbuje je karać za objawy.

KORZYŚCI Z PROPONOWANYCH METOD LECZENIA

Stosowanie metod terapii behawioralnych i technik pracy z objawami ADHD w szkole

- Według wielu badań funkcjonowanie dziecka w szkole nie tylko zależy od jego objawów, ale od sposobu w jaki odnosi się do niego nauczyciel (stosowanie ww. metod, akceptacja, motywowanie itp.)

KORZYŚCI Z PROPONOWANYCH METOD LECZENIA

Metody, które uważa się według wytycznych (wskazówek do leczenia) za nieskuteczne, a bywają często stosowane, także w Polsce

1. Leczenie dietetyczne – z jednej strony polegające na eliminowaniu różnych składników (cukier, barwniki itp.) lub dawaniu suplementów (np. magnez, nienasycone kwasy tłuszczowe);
2. EEG – biofeedback;
3. Treningi uwagi.

FUNKCJONOWANIE SPOŁECZNE I EMOCJONALNE

ADHD to odmienny sposób dojrzewania ośrodkowego układu nerwowego

- Następstwem tego procesu jest niedojrzałość emocjonalna i społeczna;
- Dzieci zachowują się tak, jakby były młodsze, niż są w rzeczywistości (zarówno w kontaktach z innymi dziećmi, jak i podczas nauki szkolnej, wyborze rodzaju zabawy czy też sposobie odbierania i rozumienia świata);
- Dzieci z ADHD szybko, przechodzą od dobrego humoru do złości czy gniewu lub na odwrót;
- Takie zmiany nastroju następują często po wydarzeniach, które dla większości rówieśników są prawie nie zauważalne;
- Dzieci z ADHD dużo bardziej emocjonalnie reagują na różne wydarzenia niż ich rówieśnicy;
- Osoby z ADHD będą zawsze bardziej namiętne i emocjonalne oraz zaangażowane w swoim działaniu
- Dzieci z ADHD mają problemy społeczne, z powodu słabej samoregulacji, a nie braku wiedzy na temat odpowiednich zachowań społecznych – zasady recytują !

Planując pracę z nadpobudliwym dzieckiem warto zwrócić uwagę na 3 aspekty:

- Objawy ADHD istotnym jest umiejętność odróżnia objawów od niepożądanych zachowań);
- Wpływ jaki objawy wywierają na życie dziecka;
- **Dziecko – konkretną osobę**, która oprócz problemów związanych z chorobą boryka się z innymi wieloma trudnościami, typowymi dla jej zdrowych rówieśników.

NAUCZANIE RÓWNOLEGŁE

- To równoległe, jednoczesowe przekazywanie wiedzy szkolnej i zasad zachowania na lekcji;
- Zadaniem nauczyciela jest więc nie tylko zrealizowanie programu!!!
- W przypadku nauczania równoległego zawsze pracujemy zespołowo. W tym sposobie nauczania profesjonaliści wspierają się nawzajem i szukają u siebie pomocy;
- Z punktu widzenia współpracy zespołu istotny jest także jasno określony podział odpowiedzialności i kompetencji (co należy do wychowawcy, nauczyciela, pedagoga itp.).

ROLA PEDAGOGA SZKOLNEGO

- Pomoc nauczycielom we wprowadzeniu w klasie
 1. specyficznych strategii radzenia sobie z objawami;
 2. pracy na pozytywnej motywacji (nagród, pochwał, przerzucania zadań z układu koncentracji na układ uwagi mimowolnej (układ motywacji);
 3. systemu zasad i konsekwencji
 4. radzenia sobie z agresją impulsywną;
- Praca z dziećmi z ADHD (np. trening zastępowania agresji, zajęcia związane z uczeniem kontaktów społecznych i / lub podnoszenia samooceny);
- Praca z nastolatkami z ADHD (couching);
- Budowanie współpracy pomiędzy szkołą i rodzicami (opiekunami).

ROLA NAUCZYCIELA

- To kluczowa osoba w opiece i w pracy z dzieckiem z ADHD;
- Pracuje ona bezpośrednio z dzieckiem i nikt nie może jej zastąpić
- Bardzo często funkcjonowanie dziecka w szkole w dużym stopniu zależy od udzielonego mu wsparcia

Z OBJAWAMI ADHD MOŻEMY PRACOWAĆ TYLKO „TU I TERAZ”

NAUCZYCIEL PRACUJE W SZKOLE

RODZIC PRACUJE W DOMU

Model opieki nad dziećmi ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym nad dziećmi z ADHD

Pomoc poza szkołą (zgoda opiekuna prawnego)

PPP

- Diagnoza formalna + opinia (orzeczenie)
- Warsztaty dla rodziców
- Psychoterapia dziecka

PZP

- Diagnoza formalna
- Rozważenie konieczności leczenia farmakologicznego

Towarzystwa rodziców

- Wsparcie dla opiekunów
- Pomoc prawna

Podział zadań i odpowiedzialności

Nauczyciel

- Praca w klasie
- Zastosowanie nauczania równoległego
- Stosowanie zaleceń z opinii bądź orzeczenia

Psycholog szkolny

- Rozwiązywanie poważniejszych problemów
- Diagnoza na terenie szkoły
- Planowanie współpracy szkoła – rodzice
- Terapia dziecka

Podział zadań i odpowiedzialności

Rodzice

- praca z dzieckiem w domu
- nadzorowanie i konsekwentne wdrażanie planu terapeutycznego
- współpraca ze szkołą

PPP

- Diagnoza, stworzenie planu terapeutycznego, przygotowanie opinii lub orzeczenia
- Terapia dziecka
- Warsztaty dla Dobrych Rodziców

Dlaczego trzeba pracować inaczej z dzieckiem z ADHD, czyli podstawy prawne

Czy celem systemu oświaty jest wszechstronny rozwój ucznia?

Preambuła ustawy o systemie oświaty z 7 września 2001 roku wyraźnie mówi, że:

„szkoła winna zapewnić każdemu uczniowi warunki niezbędne do jego rozwoju”

- W treści ustawy znajdujemy „dostosowanie treści metod i organizacji nauczania do możliwości psychofizycznej uczniów, a także możliwość korzystania z opieki psychologicznej i specjalnych form pracy dydaktycznej”

Prawa człowieka

„Dyskryminacją jest traktowanie różnych osób w różny sposób,
ale także traktowanie osób w ten sam sposób jeśli mają różny
stan zdrowia i różne możliwości.”

Dlaczego trzeba pracować inaczej z dzieckiem z ADHD, czyli podstawy prawne

Prawa człowieka

- Prawo międzynarodowe np. konwencja o ochronie praw dziecka;
- Konstytucja RP;
- Ustawy np. Ustawa o systemie oświatowym;
- Rozporządzenia MEN;
- Statut szkoły

www.civispolonus.org.pl/dokumenty

Rozporządzenie MEN z dnia 30 kwietnia 2007 r. w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów w szkołach publicznych (z późn. zm.)

§ 6

1. Nauczyciel jest obowiązany indywidualizować pracę z uczniem na obowiązkowych i dodatkowych zajęciach edukacyjnych, odpowiednio do potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych ucznia.
- 1a. Nauczyciel jest obowiązany dostosować wymagania edukacyjne (..) do indywidualnych potrzeb psychofizycznych i edukacyjnych ucznia:
 - posiadającego orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego – na podstawie tego orzeczenia oraz ustaleń zawartych w indywidualnym programie edukacyjno-terapeutycznym (...);
 - posiadającego orzeczenie o potrzebie indywidualnego nauczania - na podstawie tego orzeczenia oraz ustaleń zawartych w planie działań wspierających (...);
 - posiadającego opinię poradni psychologiczno-pedagogicznej (...) – na podstawie tego orzeczenia oraz ustaleń zawartych w planie działań wspierających (...);
 - nieposiadającego orzeczenia lub opinii wymienionych w pkt 1-3, który objęty jest pomocą psychologiczno-pedagogiczną w szkole - na podstawie ustaleń zawartych w planie działań wspierających (...);

Rozporządzenie MEN z dnia 30 kwietnia 2007 r. w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów (...)

§ 15 ust. 6

Przy ustalaniu oceny klasyfikacyjnej zachowania ucznia, u którego stwierdzono zaburzenia lub odchylenia rozwojowe, należy uwzględnić wpływ stwierdzonych zaburzeń lub odchylenia na jego zachowanie na podstawie orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego albo indywidualnego nauczania lub opinii poradni psychologiczno-pedagogicznej, w tym poradni specjalistycznej.

Zgodnie z Rozporządzeniem MEN z dnia 17 listopada 2010 r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach.

- **Dzieci z ADHD to uczniowie o specjalnych potrzebach edukacyjnych;**
- **Dla uczniów z SPE organizuje się pomoc psychologiczno-pedagogiczną w najbliższym środowisku ucznia (przedszkolu, szkole) na podstawie opinii lub orzeczenia poradni psychologiczno-pedagogicznej bądź rozpoznania dokonanego przez zespół nauczycieli i specjalistów prowadzących zajęcia z dzieckiem w szkole lub przedszkolu.**

**PROJEKT WSPÓŁFINANSOWANY
Z FUNDUSZY EOG
W RAMACH PROGRAMU
OBYWATELE DLA DEMOKRACJI**

**OBSZAR TEMATYCZNY:
PRZECIWDZIAŁANIE WYKLUCZENIU**

TYTUŁ PROJEKTU TEMATYCZNEGO:

ADHD

WYZWANIE SPOŁECZNE CZY NEGACJA?

**Koło Pomocy Dzieciom z ADHD
Towarzystwa Przyjaciół Dzieci w Szczecinie
ul. Pocztowa 31-33 / 70-360 Szczecin
adhd@tpd.szczecin.pl
www.tpd.szczecin.pl**

www.ngofund.org.pl